

Møte i Rådmannsgruppen 26. november 2015

Sak 48/2015 Regional plan for kunnskapssamfunnet - høringsuttalelse

Bakgrunn

Buskerud fylkeskommune har utarbeidet forslag til regional plan for kunnskapssamfunnet 2016 – 2020, med tilhørende handlingsprogram for 2016.

Vestregionens styringsgruppe vedtok i møte 24.09. 2015 å utarbeide forslag til felles høringsuttalelse for samarbeidsalliansens medlemmer. Høringsfrist er satt til den 09.11.2015, men Vestregionen har fått utsatt høringsfrist til den 26.11.2015.

Planforslagets innhold og anbefalinger

Formålet med planen er å sikre at utdanningssystemet møter innbyggernes forutsetninger, utfordrer deres grenser og utvikler relevant kompetanse for samfunns- og arbeidsliv, gjennom best mulig tilpassing mellom tilbud og etterspørsel etter kompetanse og ved å bidra til et høyere utdanningsnivå i befolkningen.

Planen understreker viktigheten av å se hele opplæringsløpet i sammenheng, men hovedfokus er rettet mot videregående opplæring. Helseperspektivet framheves med utgangspunkt i at kunnskap og kompetanse er en forutsetning for deltakelse i arbeids- og samfunnsliv, samtidig som kunnskap og kompetanse er vesentlige faktorer for å videreutvikle og beholde god helse.

Planen skal støtte opp om og videreutvikle igangsatt arbeid, og vil supplere kommunale og fylkeskommunale planer og annet planverk som gjelder for opplæringsfeltet.

Det pekes på fire satsingsområder som skal gis prioritet:

1. God informasjon, rådgiving og karriereveiledning
2. God kopling mellom samfunnets kompetansebehov og elevens valg
3. Felles forståelse og innsats i hele utdanningsforløpet
4. Mestring, trivsel og god helse.

Slik vi forstår forslaget til handlingsplan for 2016, vil satsingsområde 1 operasjonaliseres ved å utarbeide et handlingsprogram for utvikling av verktøy for karriereutvikling, rådgiving og veiledning. Satsingsområde 2 skal operasjonaliseres ved å implementere nye alternative opplæringsløp. Satsingsområde 3 skal operasjonaliseres ved å klargjøre et tiltak for pilotering av system for identifisering, kartlegging, oppfølging for tett oppfølging og tidlig innsats i hele opplæringsforløpet. Satsingsområde 4 skal operasjonaliseres ved å utvikle tverrfaglig skolehelsetjeneste og utvikle modeller for fleksible utdanningsløp inkludert støttetiltak fra aktørene

Vurdering av framlagt forslag

Vestregionen slutter seg til planens overordnede mål og valgte satsingsområder. Skal våre innbyggere kunne utvikle kompetanse som er relevant både for dagens og morgendagens behov, må hele utdanningsløpet sees i sammenheng over et helt livsløp – slik planen legger opp til.

Grunnskolen har i dag mange gode arenaer som skal ivareta elevenes veiledningsbehov, men kvaliteten på disse tilbudene er varierende, og samarbeidet med videregående opplæring er ikke systematisk nok.

Planen fastslår at det eksisterer holdninger og kunnskap som er basert på utdaterte eller mangelfull informasjon om samfunns og yrkesliv, men det foreslås få strategier utover å anbefale økt samarbeid mellom arbeids- og næringsliv, utdanningsinstitusjoner og NAV. Behovet for å strukturere og profesjonalisere karriereveiledningen som et eget fagområde omtales i teksten, men planen inneholder ingen konkretisering av hvordan profesjonaliseringen kan operasjonaliseres.

Planen reiser også spørsmål om hva som vil være samfunnets kompetansebehov i framtiden, og hvordan vi skal identifisere og imøtekomme dette behovet. Planen svarer ikke direkte på spørsmålet som stilles, men gir anbefalinger om å øke/styrke arenaer for samhandling mellom enkeltbedrifter og -skoler, mellom NAV og de videregående skolene og mellom kommunene og fylkeskommunene. Vestregionen tror ikke dette er tilstrekkelig. Vi savner forskningsmiljøene, utredningsinstitutter og interesseorganisasjonene i arbeidslivet som har i oppdrag å ta pulsen på samfunnsutfordringene – også i forhold til framtidig næringsutvikling og kompetansebehov.

I planen skilles det mellom tre typer kunnskapsarbeidere, men handlingspunktene som foreslås under satsingsområdene fokuserer i stor grad på operatører som utfører manuelt arbeid og der behovet for fagarbeidere/-brev er betydelig; både i dag og på lenger sikt. Vi har forståelse for prioriteringen sett i lys av fylkeskommunens ansvar for videregående skole og det betydelige frafallet fra yrkesrettede linjer, samt erkjennelsen av lav utdanningsgrad hos våre nye landsmenn. Men vi savner en vurdering av om vårt framtidige behov for kunnskapsarbeider med høyere kompetanse enn på fagarbeidernivå; for eksempel innenfor teknisk/naturvitenskaplige fag, blir ivaretatt godt nok i dag.

Vi er enige i forslaget om å skape fleksible opplæringsløp i kombinasjon skole og praksis i arbeidslivet, også for voksne. Men vi savner en konkretisering av hvordan slike fleksible opplæringsløp kan konstrueres, og hvilken rolle fylkeskommunen vil ta i en slik utvikling.

I satsingsområdet mestring, trivsel og god helse, redegjøres det for forutsetningene for å kunne lære. Her påpekes behovet for å ha fokus på, og legge til rette for, god psykisk helse, og forslagene til tiltak og strategier er i tråd med denne erkjennelsen. Men vi finner ingen konkretisering eller vurdering av hva som bør gjøres for elever som har en livssituasjon som hindrer/vanskeliggjør læring – slik planen beskriver på side 13.

Forslaget til handlingsplan for 2016 er ambisiøs. I løpet av ett år tar fylkeskommunen mål av seg til både å:

- utvikle verktøy for karriereutvikling, rådgiving og veiledning
- implementere nye alternative opplæringsløp
- klargjøre tiltak for pilotering av system for identifisering, kartlegging, oppfølging for tett oppfølging og tidlig innsats i hele opplæringsforløpet.
- utvikle tverrfaglig skolehelsetjeneste
- utvikle modeller for fleksible utdanningsløp inkludert støttetiltak fra aktørene

Iverksetting og gjennomføring av tiltakene krever aktivt medvirkning fra arbeidslivets organisasjoner, fylkesmannen, kommuner, høyskoler og lærerorganisasjonene. I planen framgår det at fylkeskommunen selv vil ta ansvaret for iverksetting av tiltakene. Skal planen lykkes, må partnerne også forplikte seg til aktiv medvirkning.

Forslag til høringsuttalelse:

1. Vestregionen slutter seg til framlagt forslag til Regional plan for kunnskapssamfunnet med handlingsplan for 2016.
2. Planen legger opp til at den enkeltes utdanningsløp må sees i sammenheng over et helt livsløp, Dette er etter Vestregionens oppfatning helt nødvendig for å kunne ivareta samfunnets

kompetansebehov og den enkeltes muligheter for å kunne tilegne seg kompetanse gjennom hele livet.

3. Vi vil særlig peke på viktigheten av at:
 - Samarbeidet mellom grunnskole og videregående skole mht å ivareta elevenes veiledningsbehov videreutvikles.
 - Behovet for kunnskapsarbeidere med høyere kompetanse, og om dagens utdanningssystem er tilpasset morgendagens behov for denne gruppen, blir belyst
 - Universitet og høyskoler samt andre forskningsmiljøer og arbeidslivets organisasjoner aktivt trekkes inn i arbeidet
 - Fleksible opplæringsløp blir konkretisert, inkl. hvilken rolle fylkeskommunen vil ta i en slik utvikling.
 - Tiltak overfor elever som har en livssituasjon som hindrer eller vanskeliggjør læring, blir konkretisert.